

Dapsy Frigyes †

Megilletődve vettük a gyászhirot, mely szerint dapsai *Dapsy* Frigyes közalapítványi kir. főerdőtanácsos, az Országos Erdészeti Egyesület választmányi tagja, f. hó 4-én hirtelen elhunyt.

A különben erős szervezetű, javakorabeli férfi egészségét az utóbbi években komoly baj támadta meg; már-már kiépülni látszott ugyan ebből, de miként a szomorú való igazolja, a betegség győzedelmeskedett.

Példaképe volt a munkaszeretetnek, ügybuzgóságnak, kifoghatatlan szorgalomnak. Hiszen a halál is ugyszólván munkaasztala mellől szólitotta el: délelőtt még hivatalában buzgólkodott, délután már örök bucsut vett mélyen sujtott családjától, özvegyétől és egyetlen leányától.

*

Rimaszombatban, 1858-ban született. Középiszkolai tanulmányait Budapesten végezte. Selmezbányán az 1876—78. évek alatt végezte el az erdészeti akadémiát, azután részt vett a boszniai megszállásban. Mint egyéves önkéntes az insbrucki vadászászlóaljnl az 1879—80. évben tett eleget katonai kötelezettségének, ahonnan 1880-ban mint tartalékos hadnagy került ki. Polgári szolgálatát közvetlenül katonai szolgálata után kezdte meg a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóságnál. Eleinte a zalatnai erdőgondnoksághoz volt beosztva, majd pedig huzamosabb ideig az erdőrendezőségné! teljesített szolgálatot. 1885-ben a csikszeredai erdőhivatalhoz, 1899-ben a dési állami erdőhivatalhoz került, ahol már mint erdőmester működött. Ezen minőségében rendelték be szolgálattételre az 1903. év folyamán Budapestre, a földmivelésügyi m. kir. minisztérium erdészeti osztályába, ahonnan 1905-ben lépett át a közalapítványi uradalmak szolgálatához a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium IX. ügyosztályába.

Uj munkakörével, az összes alapítványi birtokok gazdasági viszonyaival lázas sietséggel igyekezett megismerkedni s talán éppen ez a fokozott munkássága volt előidézője korai elhunytának.

Munkássága elismerésben is részesült, mert 1906-ban erdőtanácsossá, 1907. év december havában főerdőtanácsossá nevezetett ki.

Tetterejének, munkabírásának delén törte meg a veszedelmes kór, s a kérlelhetlen halál nem engedte meg, hogy munkásságának gyümölcsét élvezhesse, fáradságos művét tető alá hozza.

*

Holttetemének beszentelése már f. hó 5-én délután Budapesten történt meg, míg a temetés f. hó 7-én Csiktapolczán folyt le.

Béke hamvaira!

KÜLÖNFÉLÉK.

Halálozások. Ghymesi *Forgách* Károly gróf, *Bérczi* Béla m. kir. erdőmérnök (Borgóprund) és *Hollós* Ferencz m. kir. főerdőmérnök (Szászsebes), az Országos Erdészeti Egyesület alapító tagjai elhunytak. Béke hamvaikra!

A kopár, futóhomokos és vizmosásos területeken teljesített erdősítések állami segélyezése. A m. kir. földmivelésügyi miniszter az évről-évre szokásos módon azokat az anyagilag szorultabb helyzetben lévő birtokosokat, akik közgazdasági érdekből befásítandó kopár, futóhomokos és vizmosásos területeken az 1910. év folyamán sikeresen erdősítettek, állami pénzsegélyben részesítette.

Összesen 899 birtokos részére mintegy 3789 kat. hold kiterjedésű kopárterületen teljesített erdősítések után 106.990 korona állami pénzsegély utalványoztatott ki.

Ezen állami pénzsegély kiosztása az alábbi módozatok mellett történt:

A mult év elején kiutalványoztatott 251 birtokos részére 1107.6 kat. hold kopárterület beerdősítéseért 24.287 korona pénzsegély oly feltétellel, hogy az erre különösen rászorult birtokosok a kiutalt államsegélyt a beerdősítés sikeres teljesítésének a kezelő m. kir. erdőtiszt részéről történt igazolása után azonnal felvehették.

Hasonlóképen a mult év elején 55.455 korona utalványoztatott ki közvetlenül az illető kezelő erdőtiszt kezéhez abból a célból, hogy ennek az államsegélynek felhasználásával 264 kisebb birtokosnak tulajdonát képező, állami kezelés alatt álló mintegy 1465.6 kat. hold veszélyes jellegű kopárterület a kezelő erdőtiszt

közvetlen felügyelete és vezetése mellett sürgösen és biztosabb sikerrel államköltségen beerdősítették.

Végül a folyó év elején 27.248 korona pénzsegély osztatott ki utólagosan 384 olyan birtokos között, akik az 1910. év folyamán 1215·5 kat. hold kiterjedésű kopárterületet önként, sikerrel beerdősítettek s akiknek az államsegély adományozása az erdősítések sikeres létesítése esetére már az 1910. év elején kilátásba helyeztetett.

A fővállalkozó közvetlen felelőssége az erdei munkások munkabére tekintetében. Az 1900. évi XXVIII. t.-cz. 37. §-a szerint a vállalkozó az erdei munkásoknak szerződésből eredő követeléseikért közvetlenül akkor is felelős, ha a munkásokat nem ő, hanem személyzete vagy alvállalkozó alkalmazta volt. A törvénynek ezt a rendelkezését a kir. Curianak egy nem rég hozott határozata a következőképen egészíti ki:

Aki az erdőállomány tulajdonát a faanyag kitermelése és fűrésztelepén való faipari feldolgozása végett szerezte meg: a fa kitermelésére és a fűrésztelepre usztatására nézve épügy vállalkozónak tekintendő, mint az ekként előállított nyers faanyagnak a fűrésztelepen való faipari földolgozására nézve. Ha a fa kitermelését és leusztatását harmadik személyre bizta, ez vele szemben alvállalkozó, aki által felfogadott erdei munkásoknak szerződésből eredő követeléseikért a vállalkozó az 1900:XXVIII. t.-cz. 37. §-a értelmében közvetlenül felelős. (Curia 1911 január 25. 695/1910. v. sz. a. IV. p. t.)

Ezen érdekes birói határozat alapjául a következő indokolás szolgált:

Az alperes cégének a vállalata tárgyát megjelölő kifejezéséből, valamint abból az előadásából, hogy B. B.—n fűrésztelepe van s az ennek céljaira szolgáló erdőállomány is az övé, végre abból az előadásából, hogy az említett fűrésztelep céljaira szolgáló erdei vágások letarolását, s az ott termelt rönköknek a fűrésztelephez való usztatását egy G. A. s két társából álló alkalmi egyesülésre bizta, kitűnik, hogy alperes a szóban forgó erdőállomány tulajdonát a faanyag kitermelése s a fűrésztelepen való ipari földolgozása végett, vagyis vállalata tárgyának céljaira szerezte meg; következtetésképp alperes az erdőállománynak nem pusztán tulajdonosa, hanem

az erdőállomány faanyagának a fűrésztelepen való faipari földolgozásához való előállítására is vállalata tárgyának kiegészítő része, s így a fa kitermelésére és a fűrésztelephez usztatására nézve épügy vállalkozónak tekintendő, mint az ekként előállított nyers faanyagnak a fűrésztelepén való faipari földolgozására nézve.

Ha már most az erdőállomány kitermelését, vagyis a fák döntését, rönkölését s annak leusztatását alperes nem a saját alkalmazottjaival végeztette, hanem az ezek körén kívül eső személyekből álló alkalmi egyesülésre bízta, ez az alkalmi egyesülés kérdéses munkára nézve alvállalkozónak tekintendő, az alvállalkozó által a munka elvégzésére fölfogadott erdei munkások pedig, akik közé, amint nem vitás, a felperesek is tartoztak, ilyenformán az alvállalkozóval szemben a szerződésből eredő követelésükért való felelősség tekintetében a felperes mint a kérdéses erdei munka vállalkozója irányában az 1900: XXVIII. t.-cz. 37. §-ának alkalmazásba vételét jogosan igényelhetik.

Vasut által az erdőben okozott tűzkár. Nem ritkán előforduló eset, hogy a vasuti mozdonyok kürtőiből kihulló szikrák az erdőben tűzkárt okoznak. A vasuti vállalatok, élükön a m. kir. államvasutak, az ily módon megkárosított erdőbirtokosok kártérítési igényét következetesen nem hajlandók elismerni és ugyszólván minden esetben perre kényszerítik az illetőket, védekeznek és mindenképen azon vannak, hogy a fennálló joggyakorlat megváltoztatását érhessék el és olyan birói határozatokat provokálhassanak, amelyek szerint a vasuti vállalat hasonló károkért felelősséggel nem tartoznék. A mezei termények tekintetében tagadhatatlanul sikerült is nekik utóbbi időben a következő tüztávlatokra vonatkozó rendelkezéseknek szerintünk helytelen magyarázatával ilyen ítéletekhez jutni. Az erdőkárok tekintetében azonban a régi gyakorlat áll fenn minden változás nélkül s azt ujabban a következő kuriai határozat is megerősíti:

„Azon kereseti jogalap, hogy alperes (vasut) egyik, 1907. augusztus 15-én délután $\frac{1}{2}$ óra tájban elhaladó tehervonatának szikrája a felperesi hitbizomány tulajdonát képező erdejét felgyújtotta, a hit alatt kihallgatott G. G., H. I. és S. Gy. tanuk vallo-másával igazolást nyert, s az ezáltal okozott erdőégés terjedelme a foganatosított birói szakértői szemlével megállapított.

A kártétel alperes mozdonya által okoztatván, ezért alperes kártérítéssel tartozik. Az elsőbíróság ítéletében megnevezett tanuk vallomásában felhozott tényekből teljes biztossággal lehet következtetni arra, hogy az alperesnek közvetlenül a vasut mellett elterülő erdeje a nagy szárazságban valóban az arra elhaladó tehervonat mozdonyából kihullott szikrától gyulladt meg s ezzel szemben az alperes tartozott volna kimutatni azt, hogy a tűz valamely más okból keletkezett. (1911 január 26., 4270. sz.)“

Ujabb faeladási eredmény Boszniában. Az 1910. évi decz. hó 17-én, az országos kormánynál Sarajevóban megtartott versenytárgyalás alkalmával, melynek tárgya 55.000 köbméter lucz- és jegenyefenyő eladása volt: a „Točilo-Radusa“ nevű erdőterületen Cavallin Felix zavidoviéi lakos került ki mint vevő a következő ajánlattétellel és pedig köbméterenként 4 K 70 f az I-ső osztályu és 3 K 30 f a II. osztályu faért.

Schleswig-Holstein ujjaerdősítése. Ugy a hatóságok, mint a magánerdőtulajdonosok élénk tevékenységet fejtenek ki a tartomány erdőállományának gyarapítása érdekében. Az 1910. évben ujjaerdősített terület 350 hektár; az 1870-től 1900-ig terjedő időközben Schleswig-Holstein tartomány erdőterülete 39.570 hektárról 126.141 hektárra emelkedett.

Faóriások Bajorországban. A Zwiesel melletti ugynevezett Waldhaus-jegenyefenyő 50 *m* magas, átmérője 1.90 *m*. Fatömegét az ágak és gyökér leszámításával 50 *m*³-re becsülik. A fa 400 évnél idősebb. Még nagyobb famennyiséggel bír az eisolzriedi u. n. utmutató tölgy. A fa magassága 25 *m*, a törzs kerülete 8 *m*, a fatartalom 65 *m*³-re becsülhető. Ez a tölgyfa legalább 700 éves.

Helyreigazítás. *Kaán* Károly: „Házi kezelés“ czimű cikkébe, amely lapunk legutóbbi számában jelent meg, a 452. oldalon alulról a 9. sorban értelemzavaró sajtóhiba csuszott be. A Magyar Fakereskedőből vett idézetben ugyanis az áll:

„Mi, fatermelők saját érdekünkben is azt óhajtjuk, hogy ez a fejlődés minél gyorsabb legyen, hogy a fatermelési üzlet megszűnjön az lenni, ami most: egy számtalan *czégektől* függő koczkázatos vállalat“, holott az eredeti cikkben a legutolsó mondat így hangzik: „... egy számtalan *esélyektől* függő koczkázatos vállalat“.

